

kao proslavljanje krsne slave, ili odabranost jezika kojim je on govorio i pisao. Po njegovom primeru i nadahnuću narod je srpski uspeo da sazda svoju savršenu nacionalnu kulturu, to jest da da savršen svojstven izraz svoga uma i srca u zidariji, u vezu i tkanini, u pesmi i priči, u rezbi i boji, u neiscrpoj mudrosti, u krasoti običaja i u otmenosti ponašanja. Ako se sve to nazove jednom primljenom rečju kultura, onda je Sveti Sava tvorac i nadahnitelj svekoliike naše bogate narodne kulture.

Sveti Sava nije bio vojskovođa ni organizator vojske, ali je on bio opredelitelj smisla i cilja srpske vojske. Vojska mora biti narodna, da bi imala svoje moralno opravdanje i blagoslov crkve. Pre svega narodna vojska sastoji se iz sinova naroda a ne iz robova ili plaćenika, kao što je slučaj u imperijama. Dalje, narodna vojska ima za cilj, samo i jedino da brani narod i narodnu državu a nikako danapada druge narode i ruši tuđe države. Najbolje ime ovakvoj vojsci jeste narodna odbrana. No ni kao narodna odbrana vojska se ne upotrebljuje ni u jednom sporu sa susednim narodima dokle se prethodno ne iscrpe sva sredstva za mirno rešenje spora. To je Sveti Sava primerom svojim pokazao. Dok je kralj Stevan držao vojsku u pripravnosti da brani svoj narod od mađarskog kralja Andreje i od odmetnika Streza, Sveti Sava se prethodno lično uputio njima, da ih odvрати od rata, u čemu je i uspeo. No i sveštenici koji su pričestili na Kosovu vojsku Lazarevu i prota koji je blagoslovio ustanike u Orašcu duhovni su sinovi Svetoga Save, i činili su ono što bi i Sveti Sava činio na njihovom mestu. Jer se odbrana otadžbine i borba za oslobođenje roblja ne protivi volji Božijoj. Volji Božijoj protivi se napad na tuđu otadžbinu i imperijalističko zavojevanje tuđe zemlje.

I tako tvorac srpske narodne crkve sledstveno je bio tvorac svukolikog nacionalizma srpskog. Sve grane narodnog života organski je on spojio jednu s drugom, tako da se ne može jedna od njih zaseći ili odseći a da sve ostale ne oseće bol.